

A radnóti uradalomra 1884. február 7-én megkötött örökvásári szerződés Gr. Bethlen Márk és az Erdélyi Római Katolikus Státus között

közli: **HOLLÓ László**

Az Erdélyi Római Katolikus Státus 1873. évi újjáalakulását követően¹ vagyonát a változó értékű értékpapírok helyett biztosabb formában, jól jövedelmező birtokokba fektette. A státusgyűlés utasítása alapján az igazgatótanács az 1876. november 7-i ülésen egy kilenctagú bizottságot hozott létre azzal a céllal, hogy kísérelje figyelemmel a vásárlásra felajánlott vagy árverésre bocsátott birtokokat, és a vásárlási feltételeket megvitatva tegyen javaslatot az igazgatótanácsnak.² A Státus igazgatótanácsa így vásárolta meg az ősi kolozsmonostori uradalma mellé 1877. február 2-án, a bécsi illetőségű Leitner Ferdinándné született Luksch Rosinától mint örököstől a Csáki-féle Kolozs vármegyében, a Hídalmási járáshoz tartozó nagyalmási³ uradalmat 400 000 forint névértékű erdélyi föld-tehermentesítési kötvényért,⁴ 1885. február 4-én

¹ Vö. HOLLÓ László, *A világiak által „vezetett” egyházmegye. Az Erdélyi Római Katolikus Státus társadalmi jelentősége*, I. kötet. Kolozsvári Egyetemi Kiadó 2009, 97–127; KULPINSZKY Eleonóra, *Az Erdélyi Római Katolikus Státus 1873. évi újjászerveződése a státusgyűlés jegyzőkönyve és a Pesti Napló tükrében*. In: Kötél Emőke – Szarka László (szerk.), *Határhelyzetek II.*, Budapest 2009.

² Vö. *Az erdélyi r. kath. püspökmegyei igazgatótanács 1876-ki november 7–8-án tartott ülésének jegyzőkönyve*. In: ERKSL IV. 4. a. 30. kötet, *Jegyzőkönyv 1876–1877*, 62–79, itt: 66–67.

³ Nagyalmás, 1899 után Váralmás (ma: Almaşu, falu Szilágy megyében).

⁴ *Az erdélyi püspökmegyei rk. igazgatótanács 1877. március 2-án rendkívüli ülésének jegyzőkönyve*. In: ERKSL IV. 4. a. 30. kötet, *Jegyzőkönyv 1876–1877*, 138–142, itt: 140.

Gróf Bethlen Márktól 900 000 forint névértékű erdélyi úrbéri kötvényért a Kisküküllő vármegye Radnóti járásának székhelye körül kilenc helysége kiterjedő radnóti⁵ uradalmat, valamint 1895. december 10-én a pozsonyi Gróf Esterházy Istvántól és feleségétől, Esterházy Istvánné, született Ráró Jeszenák Gizellától a Kisküküllő vármegye Radnóti járásában négy falu határára kiterjedő alsóbajomi⁶ uradalmat 450 000 forint névértékű erdélyi úrbéri kötvényért.⁷

Az alábbiakban a radnóti uradalom adásvételével⁸ kapcsolatban kötött szerződést és a mellékletét⁹ közöljük, melynek Dorgó Albert királyi közjegyző által, az őrizetében lévő eredeti okirattal mindenben megegyező és azzal egyidejűleg készített és hitelesített három példánya az Erdélyi Római Katolikus Státus Levéltárában található az Ingatlanügyek 1815–1899 fond 1. dobozában.¹⁰

A három példány közül kettő a szerződésnek és a mellékletnek az erdélyi római katolikus vallásalap és az erdélyi római katolikus tanulmányi alap részére kiállított hitelesített másola-

⁵ Radnót (ma: Iernut, város Maros megyében).

⁶ Alsóbajom (ma: Boian, falu Szeben megyében).

⁷ *Örökvásári szerződés, mely Gróf Esterházy István és neje gróf Esterházy Istvánné, született Ráró Jeszenák Gizella pozsonyi lakosok, mint eladók és az erdélyi rom. Kath. vallás-, tanulmányi és ösztöndíj alapok, mint vásárlók között kötöttetett.* In: ERKSL IV. 6. d. Ingatlanügyek 1815–1899, 1. doboz.

⁸ Az uradalom eladásának rövid történetéhez lásd: HOLLÓ László, *Egy tragikus sorsú gróf és a radnóti Kornis-Rákóczi-Bethlen-kastély Erdélyi Római Katolikus Státus általi megvásárlásának története.* In: Aranymadár. Tanulmányok Tánzos Vilmos tiszteletére. (Szerk. Jakab Albert Zsolt–Peti Lehel) Kolozsvár 2019, 629–641.

⁹ Felhatalmazás, mellyel a Státus igazgatótanácsa megbízta Béldi Gergely és dr. Gróisz Gusztáv igazgatótanácsosokat, valamint Bíró Béla előadót és Haller Rezső jogtanácsost, hogy a szerződést a Státus részéről aláírják.

¹⁰ ERKSL IV. 6. d. Ingatlanügyek 1815–1899, 1. doboz, 1674/85.

ta, melyeket Lönhart Ferenc erdélyi püspök és Trefort Ágoston vallás- és közoktatásügyi magyar királyi miniszter saját kezű aláírásával jóváhagyóan ellenjegyzett. A harmadik, az Erdélyi Római Katolikus Státus igazgatótanácsa részére kiállított példány a püspöki és miniszteri ellenjegyzést is tartalmazó eredeti dokumentum Dorgó Albert királyi közjegyző által hitelesített másolata.

A kiadáshoz a tanulmányi alap részére kibocsátott példányt használtuk a hozzá kapcsolt értesítésekkel, melyekben a nagyenyedi, dicsőszentmártoni és a tordai királyi telekkönyvi hivatalok igazolják a szerződés alapján beálló telekkönyvi bejegyzések változását.

A radnóti uradalom megvásárlására kínálkozó alkalmat a Státus számára az a körülmény adta, hogy Bethlen Márk gróf apja halála után anyagilag teljesen tönkrement. Rövid idő alatt kártyázással és más úri passziókkal több mint félmillió forint tartozást halmozott fel. Ezért kényszerült a küköllővári és nagyteremi uradalma mellett a radnóti uradalmát is áruba bocsátani.

A radnóti uradalom, a radnóti kastély és ingatlanai mellett további nyolc falura terjedt ki. Idetartoztak további, a Radnóttól észak-északkelet irányban elhelyezkedő Marosorbó,¹¹ Maroscsapó,¹² Maroslekence¹³ és Kisikland,¹⁴ illetve dél-dél-nyugat irányban Oláhsály,¹⁵ Marosdég,¹⁶ Oláhpéterlaka¹⁷ és

¹¹ Marosorbó (ma: Oarba de Mureș, falu Maros megyében. Közigazgatásilag Radnóthoz tartozik).

¹² Maroscsapó (ma: Cipău, falu Maros megyében. Közigazgatásilag Radnóthoz tartozik).

¹³ Maroslekence (ma: Lechința, falu Maros megyében).

¹⁴ Kisikland (ma: Iclânzul, falu Maros megyében).

¹⁵ Oláhsályi (ma: Șeulia de Mureș, falu Maros megyében).

¹⁶ Marosdég (ma: Deag, falu Maros megyében).

¹⁷ Oláhpéterlaka (ma: Petrila, falu Maros megyében).

Marosszentjakab¹⁸ helységek határában fekvő területek. Az uradalom az adásvétel pillanatában 4723 hold és 467 1/2 négyszögöl¹⁹ területtel – mely szántó (2114 hold 1526 négyszögöl) és kaszáló (1068 hold 1056 1/2 négyszögöl), legelő (768 hold 1016 négyszögöl) és erdő (626 hold 462 négyszögöl), szőlő (34 hold 721 négyszögöl) és belső terület (45 hold 378 négyszögöl), nádas (54 hold 1531 négyszögöl), valamint patak és úthely (10 hold 177 négyszögöl) területből állt – a korabeli Erdély legnagyobb birtoka volt.²⁰ Az ingatlanvásárnál a tulajdonos grófot képviselő Kein Adolf ügyvéd jelezte továbbá, hogy Deég községben a legelő-elkülönítéssel telekkönyvileg mintegy 60 holddal szaporodik az uradalom csakúgy, mint Maroslekence községben, ahol a hártárgosítás által lehet szaporodásra számítani. Így a teljes terület mintegy 5000 katasztrális holdat tett ki. Ugyancsak az uradalomhoz tartozott még a Maros folyón egy nyolcköví malom és két vámos komp, illetve a tutajvám és a halászati jog, továbbá kocsmajog és Radnóton két vendéglő. A birtokkal együtt vásárlásra fel volt ajánlva a teljes gazdasági felszerelésen kívül még az állatállomány is.²¹

Az igazgatótanács az 1885. január 20-án tartott ülésén az uradalom megvásárlásának előkészítése érdekében egy hét tagból álló bizottságot kért fel, melynek elnöke Beldi Gergely,²² tagjai

¹⁸ Marosszentjakab (ma: Sâniacob, falu Maros megyében).

¹⁹ Egy katasztrális hold 0,57546 hektárnak, illetve egy négyszögöl 3,597 négyzetméternek felelt meg, így a radnóti uradalom összterülete mintegy 2718 hektárt tett ki.

²⁰ ERKSL IV. 4. b. 146. doboz, 94/a. 32.

²¹ A teljes állatállomány: 8 ló, 200 ökör, 17 bika, 146 tehén, 25 borjú, 997 juh, 189 sertés, 117 malac, 1 szamár.

²² Császári és királyi kamarás, valóságos belső titkos tanácsos, Maros-Torda vármegye főispánja, 1819. március 9., Brassó – 1889. január 6., Kolozsvár.

Barts Ferenc,²³ dr. Gróisz Gusztáv,²⁴ dr. Éltes Károly,²⁵ Matskási Ferenc²⁶ igazgatótanácsosok, valamint Bíró Béla²⁷ előadó és Hal-ler Rezső,²⁸ a Státus jogtanácsosa voltak. A bizottság megbízása a telekkönyvi kivonatok és számadások átvizsgálására, a helyszínen a birtok viszonyainak és jövedelmezőségének tanulmányozására szolt, hogy ezek alapján az uradalom értékét felmérjék, és az eljárásuk végeredményéről jelentést és ez alapján a megajánlható vételárra nézve javaslatot tegyenek.²⁹

Az ülést követően a bizottság még aznap sürgönyileg értesítette Bethlen Márk grófot, hogy a Státus a vásárlás iránt lépéseket tesz, és kérték, hogy a Státus végleges döntése előtt másnak ne ajánlja a birtokot megvételre. Az igazgatótanács ugyanakkor értesítette Lönhart Ferenc püspököt is a fejleményekről, hogy a tervezett megállapodáshoz hozzájárulását megadja.³⁰

A héttagú bizottság január 26–27-én meglátogatta az uradalmat, és február 2-i keltezéssel egy huszonegy oldalas részletes

²³ Nagyprépost, püspöki helynök, 1814. október 7., Bazin (Pozsony vm.) – 1896. január 3., Gyulafehérvár.

²⁴ Jogtudor, a kolozsvári Magyar Királyi Ferenc József Tudományegyetem nyugalmazott nyilvános rendes tanára, címzetes miniszteri tanácsos, Kolozsvár szabad királyi város országgyűlési képviselője, a kolozsvári Római Katolikus Egyházközség főgondnoka, 1840. július 15., Kolozsvár – 1899. január 21., Budapest.

²⁵ Kanonok, kolozsvári apát-plébános, 1837. november 19., Tusnád – 1890. január 12., Kolozsvár.

²⁶ Radnótfájai birtokos, a Státus igazgatótanácsosa.

²⁷ Az Erdélyi Római Katolikus Státus igazgatótanácsának előadója, tiszteletbeli kanonok, később pápai praelátus és kolozsvári apát-plébános, 1839. május 20., Máréfalva – 1905. május 22., Kolozsvár.

²⁸ A Státus jogtanácsosa, később királyi tanácsos, a kolozsvári ügyvédi kamara elnöke és az EMKE jogtanácsosa, 1834. szeptember 8., Nagybánya – 1907. április 1., Kolozsvár.

²⁹ ERKSL IV. 4. a. 35. kötet, 94. p.

³⁰ ERKSL IV. 4. b. 146. doboz, 94/a. 32.

jegyzőkönyvben tett jelentést. Ebben az uradalom alkatrészeinek az értékét külön-külön részletesen felsorolták. Eszerint a földterület értéke 357 209, az épületek 60 000, a malom 200 000, a gazdasági felszerelések 51 291, a kocsmaregálék 104 400, a tutajvám 40 000, a vásárvám pedig 12 600 forintot, tehát összesen 825 500 forintot tett ki. Javasolták a birtok megvásárlását, amikor a tapasztaltak alapján – amint írják – „azon meggyőződésünknek adunk kifejezést, hogy a mélt[ó]s[á]g[os] igazgatótanács a Radnóthi uradalomért, minden fundus instructussal³¹ együtt 900 000 azaz kilencszázezer osztr[ák] ért[ékű] forintot egész megnyugvással adhat, olyképp, hogy ez összegből kifizettetés minden az uradalomra bekebelezett teher és az átruházási kincstári illeték is”. Magyaráztaképpen egyebek mellett még megjegyzik, hogy az „uradalomban eddig csak közönséges parasztgazdaság folytattatott, ha pedig a gazdaság rationabilis alapokra fektetetik, az uradalom jövedelmezősége még tetemesen fejleszthető”, illetve „az uradalom szakértők nyilatkozata szerint is, ma az erdélyi részben a legszebb uradalom, mely kitűnő minőségű földei, kiválóan kedvező fekvése, a lehető legjobb forgalmi viszonyok mellett nemcsak nem csökkenhet értékében, de abban a befektetett tőkének szükségképpen folyton növekednie kell”.³²

Az igazgatótanács 1885. február 3-ai rendkívüli ülésén a kiküldött héttagú bizottság jelentése alapján és a püspök elvi hozzájárulása birtokában³³ véglegesen döntött, hogy a radnóti uradalmat – egyharmad részben az erdélyi római katolikus tanulmányi alap, egyharmad részben az erdélyi római katolikus ösztöndíjalap és egyharmad részben az erdélyi római katolikus

³¹ A birtok teljes gazdasági felszerelése, a hozzá tartozó állatokkal és gépekkel együtt.

³² ERKSL IV. 4. b. 146. doboz, 178/a. 63., 19.

³³ ERKSL IV. 4. b. 146. doboz, 143/a. 57. /289 sz./1884.

vallásalap részére – teljesen tehermentesen 900 000 forintért megvásárolja.³⁴

Az igazgatótanács megbízta Béldi Gergely és dr. Gróisz Gusztáv igazgatótanácsosokat, valamint Bíró Béla előadót és Haller Rezső jogtanácsost, hogy a püspök végleges hozzájárulásának és az apostoli király mint legfőbb kegyúr jóváhagyásának fenntartása mellett az uradalom megvásárlása ügyében tárgyalásokat folytassanak, az örökári szerződést 900 000 forint vételárért megkössék, és a Státus nevében közjegyző előtt hivatalosan aláírják.³⁵ Bíró Béla előadót megbízták, hogy a királyi közjegyző által kiállítandó szerződések példányait a vásárlással kapcsolatos összes ügyirattal együtt a püspökhöz személyesen vigye el, és az elvi beleegyezés után – most már a kialakult ár alapján – kérje a szerződéshez való végleges hozzájárulását. Arra is megbízást kapott, hogy a püspök által jóváhagyott szerződéshez, Trefort Ágoston vallás- és közoktatásügyi magyar királyi miniszter közbenjárásával, az apostoli királynak mint legfőbb kegyúrnak a hozzájárulását is megszerezze.³⁶

A fenti döntés alapján Dorgó Albert királyi közjegyző 98/1885. ügyszám alatt elkészítette az adásvétellel kapcsolatos örökvásári szerződést.³⁷ Bethlen Márk gróf és a megbízott négyes bizottság tagjai február 4-én írták alá. A végleges dokumentumból a közjegyző az érdekelt feleknek megfelelő számú hiteles másolatot készített. Február 9-én Lönhart Ferencz erdélyi püspök is – néhány, a birtok átvételének részleteit érintő megkötéssel – ellenjegyezte a szerződést.³⁸

³⁴ ERKSL IV. 4. a. 35. kötet, 120. p.

³⁵ ERKSL IV. 4. b. 146. doboz, 177/a. 62.

³⁶ ERKSL IV. 4. a. 35. kötet, 120. p.

³⁷ ERKSL IV. 6. d. Ingtatlanügyek 1815–1899, 1. doboz, 412/a 157/1886.

³⁸ ERKSL IV. 4. b. 147. doboz, 211/a. 82.

Az 1885. március 20-án tartott igazgatótanácsi ülésen Bíró Béla referens arról számolt be, hogy a radnóti uradalom megvásárlására vonatkozó szerződést az apostoli király mint főkegyúr március 16-i elhatározása alapján Trefort Ágoston vallás- és közoktatásügyi magyar királyi miniszter 1885. március 18-i 11.142. számú leiratával jóváhagyta, és ezzel a vásár véglegessé vált. Ez alapján a nagyenyedi királyi telekkönyvi hatóság március 26-án 1933–1885. szám alatt, a dicsőszentmártoni királyi telekkönyvi hatóság április 23-án 622–885. szám alatt, a tordai királyi telekkönyvi hatóság május 4-én 1750–885. szám alatt a radnóti uradalom tartozékait egyenként egyharmad részben a Státus által fenntartott erdélyi római katolikus tanulmányi alap, egyharmad részben az erdélyi római katolikus ösztöndíjalap és egyharmad részben az erdélyi római katolikus vallásalap nevére betelekkönyvezte.³⁹

Függelék

Közjegyzői okirat. 98/1885. évi ügyszám. felvette Dorgó Albert királyi közjegyző Kolozsvártt.

[1] Ügyszám 98–1885. Hiteles kiadvány. Közjegyzői okirat. Két forint ötven krajcáros bélyeg

Elöttem Dorgó Albert kolozsvári királyi közjegyző előtt alólírt napon megjelennek általam személyesen ismert méltóságos gróf Bethlen Márkus |:Gábor József:| úr, földbirtokos, teremii lakós, valamint nagyméltóságú Béldy Gergely úr, földbirtokos, méltóságos Bíró Béla úr, az erdélyi római katolikus igazgatótanács előadója, és tiszteletbeli kanonok, nagyságos doktor Groisz Gusztáv úr, egyetemi tanár és az erdélyi római katolikus igaz-

³⁹ Vö. I., II. és III. számú mellékletek.

gatótanács tagja és tekintetes ügyvéd Haller Rezső úr, az erdélyi római katolikus tanács jogtanácsosa, mindannyian kolozsvári lakosok, mint az erdélyi római katolikus igazgatótanácsnak, illetve az ezáltal képviselt erdélyi római katolikus tanulmányi-, ösztöndíj- és vallásalapok-[2]nak A .|. alá ezen okirathoz csatolt felhatalmazás szerinti megbízottai és felvételni kérik ezen örökvásári szerződést.

I. Ezen örökvásári szerződés tárgyát képezi a gróf Bethlen Márkus |:Gábor József:| tulajdonát tevő úgynevezett Radnóthi uradalom minden hozzátartozó részekkel, épületekkel, korcsma, malom és vásárjoggal, valamint a tutaj és hidas |:komp:| vámszedési joggal, nemkülönben minden ezen uralommal kapcsolatos bárminemű jogok és javadalmak szóval a Radnóthi uradalom teljes és egész kiterjedésében úgy amint azt eladó gróf Bethlen Márkus bírta és birtokolni jogosítva volt.

Miből kifolyólag határozottan kiköttetik az, hogy azon esetben, ha netalán az uradalomhoz tartozó valamelyik alkatrész az alábbi telekkönyvi bejegyzés szerinti részletezésben vétségből kimaradott volna, vagy később bármikor felfedeztetnék, az feltétlenül vásárló alapokat fogja illetni még akkor is, ha ezen ingatlanok jelenleg nem eladó gróf nevére vannak telekkönyvezve, és eladó gróf Bethlen Márkus kötelezi magát és örököseit, hogy a Radnóthi uradalom minden ilyenemű tartozékának vásárló alapok tulajdonába és tényleges birtokába [3] való átruházását azonnal eszközölni és teljesíteni fogja annál inkább mivel eladó gróf Bethlen Márkus a Radnóthi uradalomhoz tartozó összes ingatlanok, jogok és javadalmakhoz magának és jogutódainak semminemű bármi néven nevezendő jogokat nem tart fenn.

Vásár tárgyát képezi tehát nevezetesen a radnóthi 177 számú telekjegyzőkönyvben A. I. 1–11. 13–16. 18–85. 87–170 rend, a radnóthi 180 számú telekjegyzőkönyvben A+1. rend, a radnóthi 243. számú telekjegyzőkönyvben A+1 rend, a déégi 12 számú te-

lekjegyzőkönyvben A I. 1–7. 9–25 rend, a déégi 92 számú telekjegyzőkönyvben A+1 rend, a déégi 93 számú telekjegyzőkönyvben A+1 rend, a déégi 174. számú telekjegyzőkönyvben A+1 rend, a déégi 201 számú telekjegyzőkönyvben A+1 rend, a déégi 202 számú telekjegyzőkönyvben A+1 rend, a déégi 203 számú telekjegyzőkönyvben A+1 rend, a déégi 204. számú telekjegyzőkönyvben A+1 rend, a déégi 224 számú telekjegyzőkönyvben A+1 rend, az oláh-sályii I rész 134 számú telekjegyzőkönyvben A I. 1–8 rend, az oláh-sályii II. rész 102 számú telekjegyzőkönyvben A+1–3. rend, a csapói 91 számú telekjegyzőkönyvben A+1 rend, a maros-lekencei 14 számú telekjegyzőkönyvben [4] A+1–36 rend, a kisiklandi 130 számú telekjegyzőkönyvben A+1–33 és 35 rend, a marosorbai 80 számú telekjegyzőkönyvben A+1–8 rend, a marosorbai 221 számú telekjegyzőkönyvben A+1 rend, a marosorbai 239 számú telekjegyzőkönyvben A+1 rend, a szent-jakabi 113 számú telekjegyzőkönyvben A+1–3 rend, és az oláh-péterlaki 264. számú telekjegyzőkönyvben A+1–3 rend számok alatt felvett összes ingatlanok, minden ezen ingatlanokhoz tartozó részek, épületek, korcsma, malom regálé és más királyi haszonvételek, valamint minden a radnóthi uradalommal kapcsolatos bármilynemű jogok és javadalmak nemkülönben a következő gazdasági felszerelvények, úgy mint 2 két darab 5 öt éven felüli öreg bika, 7 hét bika 2 két éves, 8 nyolcz darab 1 egy éves bika, 55 ötvenöt darab öreg tehén, 23 huszonhárom darab 4 négy éves tehén, 28 huszonnyolc darab 3 három éves tehén, 17 tizenhét darab 2 két éves tehén, 23 huszonhárom darab 1 egy éves tehén, 101 egyszázegy darab öreg ökör, 16 tizenhat darab 4 négy éves ökör, 16 tizenhat darab 3 három éves ökör, 40 negyven darab 2 két éves ökör, 27 huszonhét darab 1 egy éves ökör, 14 tizennégy darab idei ünőborjú, 11 tizenegy darab idei ökör, 8 nyolcz darab igásló, 4 négy darab öreg [5] kan, 4 négy darab 1 egy éves kan, 103 egyszázhárom darab 1 egy éves herélt,

78 hetvennyolcz darab öreg kocza, 117 egyszáztizzenhét darab 1 egy éves herélt malacz, 29 huszonkilencz darab öreg berbéc, 15 tizenöt darab 1 egy éves kos, 773 hétszázhetvenhárom darab anyajuh, 180 egyszáznyolczvan darab 1 egy éves juh, 1 egy darab számár, 2 két darab posta lószekér, 28 huszonnyolcz darab ökörszekér, 1 egy kétkerekű szekér, 37 harminczhét darab vaseke, 1 egy darab hármaseke, 37 harminczhét eketaliga, 16 tizenhat darab vasborona, 43 negyvenhárom darab hosszúkötél, 39 harminczkilencz darab előkötél, 200 kétszáz darab istrang,⁴⁰ 10 tíz darab kötőfék, 59 ötvenkilencz darab kefe, 54 ötvennégy darab béres hosszú láncz, 135 egyszázharmincöt darab ökörláncz, 2 két darab tartóláncz, 2 két darab saroglyaláncz, 12 tizenkét darab patingláncz,⁴¹ 4 négy darab nagy fűrész, 4 négy darab félkéz fűrész, 37 harminchét darab szántó ekevas és 37 harminchét darab csorolya,⁴² 7 hét darab fejsze, 13 tizenhárom kasza, 40 negyven kapa, 43 negyvenhárom darab ásó, 9 kilencz darab metszőolló, 1 egy darab vasvilla, 3 három darab vaskalapács, 1 egy [6] darab fogó, 26 huszonhat darab lakat, 3 három darab ráspoly, 7 hét darab csákány, 3 három darab vas-satu, 4 négy darab vasüllő, 1 egy darab franczia kulcs, 1 egy darab fúvó, 50 ötven darab vakaró, 20 húsz darab vaslapát, 8 nyolcz darab zabola, 25 reszelő, azaz huszonöt darab reszelő, 51 ötvenegy darab ekemuter kulcs, 3 három darab sütőteknyő, 3 három

⁴⁰ Istrang = a lószerszám része. Az a kötél vagy szíj, amivel a lovat a fogat elé kötik, tehát a szekeret húzó kötél vagy szíj, esetleg lánc.

⁴¹ Pattingláncz = az ekét a talyigával összekötő lánc.

⁴² Csorolya = a szövegkörnyezetből arra következtethetünk, hogy a csorolya a csoroszlya elírása. A csoroszlya az eke vonógerendájára az ekevas elé függőlegesen erősített, lapos kés alakú, földet hasító éles vaseszköz, amely az eke előtt haladva a földet függőlegesen felvágja és a kötől védi az ekevasat.

darab mosóteknő, 8 nyolc darab vízfordó kártya,⁴³ 8 nyolc darab kád, 2 két darab „, 5 öt darab putton, 2 két darab csapalya,⁴⁴ 22 huszonkét darab cseber, 3 három darab légej,⁴⁵ 32 harminckét darab tőrősdézsza, 1 egy darab mosogató cseber, 1 egy darab teljes sajtár, 3 három darab veder, 57 ötvenhét darab boroshordó, 3 három darab pálinkáshordó, 1 egy darab vizeshordó, 7 hét darab véka, 3 három darab merítő veder, 1 egy darab nyolcz lóerejű cséplőgép szalmakaszalozóval, 1 egy darab törökbúza morzsáló, 2 két darab Garret-féle sorba vetőgép, 1 egy darab Jankó-féle sorba vetőgép, 2 két darab Vidacs szórógép, egyik szákolóval, 1 egy darab Vidacs szóró rosta, 1 egy darab vas szénagyűjtő gép, 3 három darab kapáló eke, 2 két darab vízipuska,⁴⁶ 1 egy darab sző- [7] lőroncsoló gép, 1 egy darab borsajtó, 1 egy darab Trieure, 1 egy darab tizedes mérleg, 1 egy darab egykarú emeltyűs mérleg, 7 hét darab folyadékmérték czinkből, 12 tizenkét darab folyadékmérték bádogból, 2 két darab famérték, 2577 kétezeröttszázhetvenhét szál tutajdeszka, 8200 nyolczezerkétszáz darab égetett téglá, 36 000 harminczhatezer darab vályogtéglá, 500 ötszáz darab cserép, 340 háromszáznegyven darab zsák, 4 négy darab szőlőnyomó zsák, 4 négy darab ponyvazsák, 24 huszonnégy darab abrosz, 109 egyszázkilencz asztalkendő, 30 harminc darab törülköző, 34 harmincnégy da-

⁴³ Vízfordó kártya = különböző fafajták lefejtett kérgéből készült kéregedény.

⁴⁴ Csapalya (csapalja) = dézsaszerű faedény, amelyet a fordó csapja alá tesznek.

⁴⁵ Légej = dongás faedény folyadék tárolására és szállítására. Kulacsszerű fordóska, amelynek keresztmetszete nem kör, hanem lekerekített csúcokban végződő háromszög.

⁴⁶ Vízpuska = így nevezték a fából készült, nagy fecskendőhöz hasonló tárgyat, melyet állatgyógyításnál beöntéshez használtak. Ugyancsak vízipuskának nevezték a tűzoltásra használt vizes lajtót. Itt a felsorolás összefüggésében ez utóbbira gondolhatunk.

rab lepedő, 41 negyvenegy párnahaj, 13 tizenhárom darab szalmazsák, 17 tizenhét darab tányértörő, 2 két darab sütőabrosz, 11 tizenegy darab törülköző, 28 huszonnyolc darab párnahaj, 7 hét darab alsólepedő, 10 tíz darab felső lepedő, az összes szobai bútorok azok kivételével, melyek az eladó gróf által különös érdeknél fogva elszállíttatni határoztatnak, az összes őszi vetések, úgy amint eddig megtétettek, a gabonakészletből annyi, mennyi a praebendák⁴⁷ kiadására és az udvartartására aratásig szükséges, a létező marhaállomány tartá-[8]sára szükséges takarmány és szalma, tavaszi vetőmagból annyi, mennyi vetésekre az uradalomban szükséges.

II. Gróf Bethlen Márkus [:Gábor, József:] örök áron eladja az erdélyi római katolikus ösztöndíj-, tanulmányi- és vallásalapoknak az ezen okirat I első szakaszában részletesen körülírt ingatlanokat, jogokat, javadalmakat és gazdasági felszerelvényeket; Béldy Gergely őexcellenciája, Bíró Béla, doctor Groisz Gusztáv és Haller Rezső pedig az ezen okirathoz A .|. alá csatolt felhatalmazás alapján említett ingatlanokat, jogokat, javadalmakat és gazdasági felszerelvényeket Gróf Bethlen Márkustól az erdélyi római katolikus tanulmányi-, ösztöndíj- és vallásalapok nevében és részére örök áron ezennel megvásárolják.

III. A vételár kölcsönös egyetértéssel 900 000 azaz kilencz-százezer osztrák értékű forintban állapíttatik meg, mely összeget egyetemlegesen köteles vásárló erdélyi római katolikus tanulmányi-, ösztöndíj- és vallásalap eladó gróf, esetleg meghatalmazottja kezeihez Kolozsvárt a következő részletekben megfizetni:

a) 450 000 azaz négyszázötvenezer forint [9] készpénzt ezen szerződésnek ő császári és Apostoli királyi Felsége, mint legfőbb

⁴⁷ Hivatalok természetben való ellátás vagy javadalmazás egyházjavadalom (beneficium) jövedelme.

Kegyúr legmagasabb jóváhagyásától számítandó 15 tizenöt nap alatt.

b) 150 000 egyszázötvenezer forintot pedig legkésőbb 1885 egyezernyolczszáznolczvanötödik évi május hó 1 első napjáig. Megjegyeztetik e helyen, hogy jogosítva van eladó gróf ezen összeget a fizetés napjáni börzei árfolyam szerint számítandó s folyó évi július hó 1 első napján esedékessé válandó kamatszelselvényekkel ellátott erdélyi úrbéri kötvényekben követelhetni mely esetben azonban eladó gróf köteles lesz a kamatszelselvényeknek jelen évi január hó 1 első napjától a fizetés napjáig kiszámítandó értéket vásárló alapoknak megtéríteni.

c) A még hátralékban levő 300 000 háromszázezer forint vételár részletet pedig vásárló alapok biztosítékképen visszatartják mindaddig, míg a vásár tárgya ingatlanok terhére a „magyar jelzálog hitelbank” javára 290 000 azaz kétszázkilenczenezer forint törlesztési kölcsöntőke és járulékaik erejéig bekebelezett zálogjog törlésének bekebelezése eszközölve lesz. [10]

Vásárló alapok kötelesek mindazonáltal eladó gróf utalványára a magyar jelzálog hitelbank által szám szerint kimutatandó ezen követelését összes járulékaival együtt hitelező banknak legkésőbb jelen évi november hó 1 első napjáig kifizetni, mely eképpen eszközözendő fizetés a biztosítékul visszatartott 300 000 háromszázezer forint hátralék vételárban vásárló alapok javára beszámítandó a fennmaradó összeg valamint a biztosítékul visszatartott 300 000 háromszázezer forint után ezen szerződésnek legfelsőbb jóváhagyása napjától a fizetés napjáig folyó és kölcsönös egyetértéssel $4\frac{3}{4}\%$, négy és háromnegyed százalékban megállapított kamat pedig vásárló alapok által eladó gróf vagy meghatalmazottja kezeihez készpénzben szintén legkésőbb jelen évi november hó 1 első napjáig kifizetendő lesz.

IV. Határozottan kikötöttek, hogy vásárló alapok a vételárt, illetve annak egyes részleteit csak akkor lesznek kötelesek eladó

gróf vagy meghatalmazottja kezeihez fizetni, ha eladó gróf hitelesített telekkönyvi kivonattal teljes hitelt ér-[11]demlőleg fogja igazolni, hogy vásárló alapok tulajdonjogának bekebelezése körül mi akadály sem forog fenn.

Ha pedig az előbbeni pontban említett 290 000 kétszázkilenczvenezer forintos törlesztési kölcsön összesen felül még más, de az egész vételárt meg nem haladó terhek is lennének a vásártárgya ingatlanokon bekebelezve, azon esetben jogosítva vannak vásárló alapok ezen terheket a vételár első, illetve további részleteiből az illető hitelezőknek kifizetni s ezen fizetett összegeket a vételárba készpénz fizetés gyanánt beszámítani.

Önként értetvén, hogy azon esetre, ha a jelen szerződés alapján a tulajdonjognak vásárló alapok javára leendő bekebelezése iránti kérvényeknek a telekkönyvi hivatalok iktatókönyveiben tényleg megtörtént bevezetése napjáig a vásártárgya ingatlanok a vételárt meghaladó összeg erejéig lennének telekkönyvileg megterhelve, ezen szerződés vásárló alapokat nem fogja kötelezni s vásárló alapok azt minden további bírói beavatkozás nélkül megszűntnek és hatályon kívül helyezettnek tekin-[12]teni jogosítva leendenek.

V. Miután gróf Bethlen Márkus ezen szerződés alapján mindazon ingatlanokat, jogokat és javadalmakat adta el vásárló alapoknak, melyet őtet a Radnóthi uradalomból és annak tartozékaiból megilletik, vagy jogilag megilleshetik, ebből kifolyólag azon körülményből, hogy a katasztrális birtokívek szerint a vásártárgya ingatlanok nagyobb területtel vannak feltüntetve, mint az illető telekjegyzőkönyvekben, eladó gróf magának nemcsak hogy semminemű jogot fenn nem tart, hanem határozottan és ismételten kijelenti, hogy tekintet nélkül a telekjegyzőkönyvekben feltüntetett területre mindaz, ami őtet bármily jogcímen a Radnóthi uradalomból és annak tartozékaiból megilleti, vásárló alapok feltétlen birtokába és tulajdonába megy át.

Eszerint tehát a Radnóthi uradalomhoz tartozó községek bármelyikében folyamatban levő, valamint az ezután folyamatban leendő úgy a már esetleg befejezett birtokrendezések és legelő elkülönítések folytán eladó gróf részébe jutandó részletek és kizárólag vásárló alapok tu-[13]lajdonai leendenek, s mint ilyeneket vásárló alapok saját nevökre telekkönyvileg bekebeleztetni jogosítva lesznek.

VI. Eladó gróf kötelezi magát az eladott uradalomhoz tartozó erdőségekben és kertekben jelen szerződés aláírása napjától kezdve csakis az uradalom szükségletére megkívántató famenyiséget vágatni és felhasználni.

VII. A Radnóthi uradalomhoz tartozó községekben megszüntetett úrbériségekért esetleg még ezután megállapítandó és folyósítandó kárpótlások eladó gróf javára esnek, ellenben a szőlődezsma, valamint minden más királyi haszonvételek esetleges megváltásáért fizetendő kárpótlás egyedül és kizárólag vásárló alapokat fogja illetni.

VIII. A jelen évi február hó 1 első napjáig eladó gróf által kötött bérleti és haszonbérleti, valamint a már megkötött tűzbiztosítási szerződéseket is lejáratukig vásárló alapok tiszteletben és érvényben tartani kötelesek.

IX. Eladó gróf nemcsak a vásártárgya ingatlanok tulajdonjoga és teljes tehermentességét illetően szavatol, hanem szavatosságot vállal magára aziránt is, [14] hogy a vásártárgya ingatlanok semminemű úrbéri szolgálmánnyal, nevezetesen faizási⁴⁸ és legeltetési joggal senki részére megterhelve nincsenek.

⁴⁸ A faizás (lat. *lignatio*) az a jobbágyoknak tett engedmény, hogy a földesúr erdejéből bizonyos mennyiségű tűzifára és esetenként épületjavításhoz épületfára jogosult. Szintén így nevezték a tisztségviselőnek természetbeni javadalmozásként engedélyezett fakivágási jognak, illetve a birtokos mint kegyúr által a kegyurasága alá tartozó plébániáknak juttatott faellátmányt.

X. Az eladott illetve megvásárolt ingatlanok azok felszerelvényei, az ingatlanokkal kapcsolatos mindennemű jogok, javadalmak és haszonvételek jövedelmei 1885 ezernyolcszáznyolcvanötödik évi január hó 1 első napjától kezdődőleg vásárló alapokat illetendi ugyan mindazonáltal eladó gróf köteles azokat vásárló alapoknak leendő tényleges átadásáig is saját közsépei és emberei által a gazdasági elvek és szabályok megtartása mellett kezeltenni és felügyeltetni.

A tényleges átadás illetve átvétel az uradalom közegei által vezetett számadások, jegyzetek és leltárak alapján ezen szerződésnek legfelsőbb jóváhagyásától számítandólag legkésőbb 15 tizenöt nap alatt eszközöltetik.

XI. A folyamatban levő s vásárló alapok által átveendő birtokrendezési perekben jelen évi január hó 1 első napjától kezdve felmerült s ezután felmerülendő mindennemű költségeket és kiadásokat vásárló alapok [15] kötelesek hordozni, amennyiben pedig azok eladó gróf által kifizettettek volna, azokat vásárló alapok eladó grófnak megtéríteni kötelesek.

XII. Tekintettel arra hogy a vásártárgya ingatlanok, jogok és javadalmak mindennemű hasznai és jövedelmei már jelen évi január hó 1 első napjától kezdve illetik vásárló alapokat, még ellenben ezek a vételárnak egy részletét csak az ezután bekövetkezendő legfelsőbb jóváhagyással, másik részét pedig csak legkésőbb ezen évi május illetve november hó 1 első napjáig lesznek kötelesek fizetni, szerződő felek kölcsönösen abban állapodnak meg, hogy azon esetre, ha az ezen okirat előbbeni pontjaiban már említett „magyar jelzálog hitelbank” féle 290 000 kétszázkilenczvenezer forintos törlesztési kölcsön követelésnek még fizetetlen része a 287 635,70 azaz kétszáznyolcvanhétezer-hatszázharmincöt forint és hetven krajcár összeget meghaladná az ezt meghaladó összeget az uradalom tényleges átadása alkalmával számbaveendő tiszta jövedelemből eladó gróf visszatarta-

ni jogosítva leend. Határozottan megjegyeztetik azonban, hogy azon esetre ha a tiszta nyeresémből ezen többlet fedezhető nem [16] lenne, azért vásárló alapok ellen semminemű kárpótlás vagy fizetés nem követelhető.

XIII. A vásártárgya ingatlanok, jogok és javadalmak után járó mindennemű adókat, királyi és községi rovatalokat⁴⁹ ezen évi január hó 1 első napjától kezdve vásárló alapok kötelesek sajátjokból fizetni.

XIV. Eladó gróf beleegyezését adja arra, hogy a vásártárgyát képező s ezen okirat I első szakaszában részletesen körülírt ingatlanok tulajdonjoga minden további kihallgatása nélkül vásárló alapok javára bekebeleztessek.

XV. Vásárló alapok képviselői, hivatkozva az ezen okirathoz A .|. alá csatolt megbízásukra kijelentik, hogy a vásártárgya ingatlanok, felszerelvények, jogok és javadalmak 1/3 egyharmad részben az erdélyi római katolikus tanulmányalap, 1/3 egyharmad részben az erdélyi római katolikus ösztöndíjalap és 1/3 egyharmad részben az erdélyi római katolikus vallásalap részére lett megvásárolva, minélfogva a tulajdonjog is ezen alapok javára ilyen arányban lesz bekebelezendő.

XVI. Ezen szerződés eladó grófot az aláírással [17] azonnal, ellenben vásárló alapokat csakis erdélyi Püspök úr őnagyméltósága hozzájárulása és Ő császári és Apostoli királyi Felsége, mint legfőbb kegyúr legmagasabb jóváhagyása után kötelezi. Ha azonban ezen legmagasabb jóváhagyás ezen szerződés aláírása napjától számítandó 42. negyvenkét nap alatt be nem következne, azon esetben eladó gróf jogosítva leend ezen szerződéstől elállani és a vásártárgya ingatlanok, jogok, javadalmak és felszerelvények, mint feltétlen tulajdona felett tetszése szin szabodon rendelkezhetni.

⁴⁹ Községi rovatal = községi adó.

XVII. Minden ezen szerződéssel és a tulajdonjog bekebelezésével felmerülő költségeket és kiadásokat ide értve az átruházási kincstári illetékeket, valamint a vételár után levonandó nyugtabélyegeket, és az esetleges törlésekből felmerülhető mindenemű költségeket és kiadásokat eladó gróf sajátjából fizetni magát kötelezi.

XVIII. Felek kölcsönösen lemondanak ezen szerződésnek felén túli megrövidítés címen leendő érvénytelenítése iránti jog[18]ról.⁵⁰

XIX. Lehető per esetére alávetik felek magukat a sommás eljárásnak és a Kolozsvár városi királyi járásbíróság illetékességének.

XX. Ezen okiratról az erdélyi római katolikus tanulmányalapnak, az erdélyi római katolikus ösztöndíjalapnak, az erdélyi római katolikus vallásalapnak, a nagyméltóságú magyar királyi vallás- és közoktatásügyi minisztérium számvevőségének, az erdélyi római katolikus uradalmak gondnokságának, az erdélyi római katolikus status igazgatótanácsának és eladó grófnak Bethlen Márkus úrnak egy-egy darab hiteles kiadvány kiadandó.

Miről ezen közjegyzői okirat felvétellett, feleknek felolvastott s általok mindenkben helybenhagyva előttem sajátkezűleg aláíratott. Kolozsvártt 1885 egyezernyolczszáznolczvanötödik évi február hó 4 negyedek napján gróf Bethlen Márkus s. k. Béldi Gergely s. k. Dr. Groisz Gusztáv s. k. Bíró Béla s. k. Haller Rezső s. k. P. H. Dorgó Albert s. k. kir. közjegyző. Díjjegyzék: okirat 452.50. Írásdíj 7. Hitelesítés 2.90. Bemutatás 1.50. Bélyeg 2.50. Összesen 466 fr. 40 kr.

⁵⁰ Felén túli megrövidítés címen való érvénytelenítés = A kétoldalú jogügylet megtámadására irányuló joga annak, aki annak az értéknek, amit adott, a felét sem kapta meg. A másik fél fentarthatja az ügyletet azáltal, hogy a felén túli kárt megtéríti. Az adott érték és a kapott ellenérték közötti aránytalanság meghatározásánál a jogügylet megkötésének időpontja irányadó.

[19] Melléklet

177/a 62–1885. Felhatalmazás |;50 kr. bélyeg:| Az erdélyi rom. kath. igazgatótanács a mai napon tartott teljes ülésében egyhangúlag hozott határozata alapján ezennel megbízza és meghatalmazza Béldi Gergely Úr ő Excellentiáját, méltóságos Bíró Béla előadó, Dr. Groisz Gusztáv igazgatótanácsos és Haller Rezső jogtanácsos Urakat, hogy m[é]l[tósá]g[o]s gróf Bethlen Márkus úrral illetőleg megbízottja Dr. Kein Adolf Medgyesen lakó ügyvéd úrral a radnóthi uradalom megvásárlása végett egyezkedjenek, a radnóthi 177. 180. 243. a déégi 12. 92. 93. 174. 201. 202. 203. 204. 224. az O.sályi I. rész 134 és II-ik rész 102 sz., a csapói 91 sz., a M. Lekenczei 14 sz., a kis Iklandi 130 sz., a marosorbai 80 és 239-221 sz., a szentjakabi 113 sz. és az Ó.Péterlaki 264 sz. tjkvben⁵¹ felvett ingatlanoknak 1/3 részben az erdélyi róm. kath. tanulmányalap, 1/3 részben az erdélyi róm. kath. ösztöndíjalap és 1/3 részben az erdélyi róm. kath. vallásalap részére és javára leendő megvásárlása és a tulajdonjognak a jelzett arányban való megszerzése végett örökvása-[20]ri szerződést köthesse-nek, ezen szerződésnek az erdélyi püspök úr önagyméltóságának hozzájárulásával a Királyi Ő Felsége mint legfőbb kegyúr jóváhagyását fenntartsák és a vásárló alapok kötelezettségét ezen jóváhagyástól feltételezzék, a kötendő szerződést aláírassák, a vételárt 900 000 írva kilenczszázezer forintban megígérhessék, a vásárló alapokat ezen vételárnak fizetésére kötelezhessék, a szerződést kir. jegyző előtt felvétessék, annak két hiteles kiadványát és szükséges hiteles másolatait kézhez vegyék és általá-

⁵¹ A szerződés, illetve a mellékletei több ismételt előforduló rövidítést is tartalmaznak, melyeknek a feloldását az alábbiakban hozzuk: tlkvi = telekkönyvi; tjkben vagy tjkvben = telekjegyzőkönyvben; kir. tkvezető = királyi telekkönyvvezető; s. sz. a. = sorszám alatt.

ban ezen jogüggyellett kapcsolatos teendőket elintézhessék. Kelt Kolozsvártt az erd. rom. kath. Status igazgatótanácsának 1885. évi február 3-án tartott üléséből P. H. Cseh Lajos s. k. Filker Elek s. k. titkár |75 kr. bélyeg:| A mai napon 93–1885 ügyszám alatt felvett jegyzőkönyv alapján bizonyítom, hogy általam személyesen ismert Cseh Lajos úr, nyugalmazott bányaigazgató, mint az erdélyi római katolikus status igazgatótanácsának korelnöke és Filker Elek úr mint annak titkára, kolozsvári lakosok ezen meghatalmazást előttem sajátkezűleg írták alá. Kolozsvártt 1885. egyezernyolczszáznolczvanötödik évi február hó 4 negyedek napján. Dorgó Albert s. k.

[21] Díjjegyzék: hitelesítés 75. Jegyzőkönyv felv. 25. bélyeg 75. Összesen 175. P.H. Dorgó Albert kir. közjegyző. Hogy ezen, az erdélyi római katolikus tanulmányi alap részére kibocsátott hiteles kiadvány a 98–1885. ügyszám alatt őrizetemben levő 2 fr. 50 kr. bélyeggel ellátott eredeti okirattal valamint az ahhoz csatolt s 50 kr. bélyeggel ellátott mellékletével mindenekben meg egyezik bizonyítom.

Kolozsvártt, 1885 egyezernyolczszáznolczvanötödik évi február hó 7. hetedik napján.

Díjjegyzék:

Hitelesítés: 3.35

Írásdíj: 4.10

Bélyeg: 3.-

Összesen: 10.45

Ovális pecsét: középen a magyar címer, Dorgó Albert királyi közjegyző Kolozsvártt körfelirattal

Dorgó Albert s.k.

kir. közjegyző

Ezen szerződéshez beleegyezésemmel hozzájárulok
Károlyfehérvárrt, 1885. február 9-én

Lönhárt Ferencz s. k.
erdélyi püspök.

Kerek pecsét: középen püspöki címer, Franciscus Lönhart
Episcopus Transsylvaniensis körfelirattal

11142 szám Ő cs. és ap. királyi Felségének Bécsben folyó [22]
hó 16-án kelt legfelsőbb elhatározásával jóváhagyatott.
Budapest, 1885. március 18-án

Trefort s. k.

Ovális pecsét: középen magyar címer,
Magyar Királyi Vallás és Közoktatási Miniszter körfelirattal.

Melléklet I.

Érkezett 1885. márczius hó 23-án, iktató szám 1933.

Ezen örökvásári szerződés alapján a tulajdonjog a szent jakabi
113 sz. tjkben A+1–3 rend és az oláh péterlaki 264 sz. tjkben A+1–
3 rend sz. alatt gróf Bethlen Márkus nevén álló fekvőkre, neve
törlésével, 1/3-ad részben az erd. rom. kath. tanulmányi alap ja-
vára mindkét tjkben B. 2. alatt, 1/3-ad részben az erd. rom. kath.
ösztöndíj alap javára B. 3. alatt és 1/3-ad részben az erd. rom.
kath. vallás alap javára B. 4. alatt bekebelezetett.

A kir. járásbíróság telekkönyvi hivatalától.

Nagy Enyeden, 1885. márczius hó 26-án.

Ujváry Imre s. k.
kir. tkvezető.

Kerek pecsét: középen magyar címer, Királyi Járásbíróság
Nagy-Enyeden körfelirattal.

Melléklet II.

[23]Sz. 622-885 tlkvi

Jelen Kolozsvártt 1885 évi február hó 4-ik napján Dorgo Albert kir. közjegyző által 98–885 ügyszám alatt felvett s az erdélyi rom. cath. Püspökség és Ő cs. és apostoli királyi Felségének Bécsben 1885 évi mártius 16-án kelt legfelsőbb elhatározásával jóváhagyott közjegyzői okirat alapján a tulajdonjog a radnóthi 177 számú uradalmi telekjkvben A I 1–11, 13–16, 18. 19. 21–85 és 87–170 rendszámok alatt foglalt és ezen uradalom kiegészítő részét képező Déégi 12 számú telekjkvben A I 1–7 és 9–26 rendszámok alatt foglalt birtokra továbbá: a radnóthi 180 számú telekjkvben A+1 rend, – a radnóthi 243 számú telekjkvben A+1 rend, – a déégi 92 számú tlkjkvben A+1 rend, – a déégi 93 számú tlkjkvben A+1 rend, – a déégi 174 számú tlkjkvben A+1 rend, – a déégi 201 számú tlkjkvben A+1 rend, – a déégi 202 számú tlkjkvben A+1 rend, – a déégi 203 számú telekjkvben A+1 rend, – a déégi 204 számú tlkjkvben A+1 rend, – a déégi 224 számú tlkjkvben A+1 rend, – az Oláh Sályi I-ső rész 134 számú telekjkvben A I 1–8 rend, – az Oláh Sályi II-ik rész 102 számú tlkjkvben A+1–3 rend, – és végre a csapói 91 sz. tlkjkvben A+1rend szám alatt foglalt ingatlanra részben megterhelve 290 000, forint, 20 000 frt, 16 800 frt és 906 frt. 75 kr. [24] bekebelezett tőkék s járuléka, valamint 55 000 frt. előjegyzett követelés, úgy 24 000 frt. előjegyzett és perfeljegyzett követelés és járulékaival, eladó Gróf Bethlen Márkus |:Gábor József:] nevének a fent elősorolt telekjkönyvek tulajdoni lapjáróli kitörlésével vásárló az erdélyi róm. kath. tanulmányi alap javára egyharmad részben, az erdélyi róm. kath. ösztöndíj alap javára, egyharmad részben és az erdélyi róm. cath. vallásalap javára egyharmad részben kilencszázezer forint vételár kitüntetése mellett, hogy a radnóthi 177 számú tlkjkvben B 49–51, a déégi 12 számú tlkjkvben B 6–8, a radnóthi 180, 243, a déégi 92, 93,

174, 201, 202, 203, 204, 224 számú tljkvben mindenikben B. 2–4, az O.Sályi I-ső rész 134 sz. tljkvben és az O.Sályi II-ik rész 102 sz. tljkvben B 3–5 és végre a Csapói 91 sz. tljkvben B 2–4 sorszámok alatt bekebelezetett hivatalosan igazoltatik.

A kir. telekkönyvi hivatal

Dicsőszentmárton 1885. év április hó 23-ikán.

Boér Gábor s.k.

kir. telekkvvezető.

Kerek pecsét: középen magyar címer, Királyi Járásbíróság

Dicsőszentmártonban körfelirattal.

Melléklet III.

[25]Sz. 1750–885 tlkvi

Jelen közjegyzői okirat alapján a tulajdonjog a Gróf Bethlen Márkus, Gábor, József által 900 000 frtéért eladott A+1-36 r. sz. a. birtokra a M.lekenczei 14 sz. tjkvbeli bejegyzéssel a C 10 s. sz. a. a magyar jelzálog hitelbank javára 290 000 frt tőke, s jár. erejéig bekebelezett zálogjog, - C 13 s. sz. a. a magyar leszámítoló és pénzváltó bank javára 20.000 frt. tőke és jár. erejéig bekebelezett zálogjog, C 14 s sz. a. Bischitz Salamon és fia Budapesti cég javára 55 000 frt. tőke, s jár. erejéig előjegyzett zálogjog átvitelével a m.lekenczei 277 sz. tjkvben vásárló, valamint a kisiklandi 130 sz. tjkvben A+1–33, 35 s. sz. a. birtokra a C 10 s. sz. a. magyar jelzálog hitelbank javára 290 000 frt. tőke, s jár. erejéig bekebelezett zálogjog, - C 12 s. sz. a. a magyar leszámítoló és pénzváltó bank javára 20 000 frt. tőke és jár. erejéig bekebelezett zálogjog, - C 13 s. sz. a. Bischitz Salamon és fia bpesti cég javára 55 000 frt. ,s jár. erejéig előjegyzett zálogjog fenntartásával, eladó nevének törlésével úgy a m.orbói 80 sz. tjkvben A+1–8 s. sz. alatti birtokra, a C 10 s. sz. a. a magyar jelzálog hitelbank javára 290 000 frt. tőke és jár. iránti bekebelezett zálogjog C 12 s. sz. a.

a magyar leszámítoló és pénzváltó bank javára 20 000 frt. tőke, s jár. erejéig bekebelezett zálogjog, C 13 s. sz. a. a Bischitz Salamon és fia budapesti czég javára 55 000 frt. tőke, s jár. erejéig előjegyzett zálogjog fenntartásával – eladó nevének törlésével, továbbá a m.orbói 221 sz. tjkvben A+1 s. sz. a. birtokból megillető tulajdonára, a C 1 s. sz. a. a magyar jelzálog hitelbank javára 290 000 frt. tőke és jár. erejéig bekebelezett zálogjog, – C 2 s. sz. a. a magyar leszámítoló és pénzváltó bank javára bekebelezett 20 000 frt. tőke, s jár. iránti zálogjog, – C 3 s. sz. a. a Bischitz Salamon és fia bpesti czég javára 55 000 frt. tőke, s jár. erejéig előjegyzett zálogjog fenntartásával eladó nevének törlésével vásárló 1/3-ad részben az erdélyi rom. cath. tanulmányi alap, – 1/3-ad részben az erdélyi rom. cath. ösztöndíj alap és 1/3-ad részben az erdélyi rom. cath. vallás alap [26] javára bekebelezetett.

A tordai királyi telekkönyvi hivataltól Tordán

1885 május hó 4-én,

olvashatatlan aláírás

kir. tlkvvezető

Kerek pecsét: középen magyar címer,
Királyi Törvényszék Tordán körfelirattal.